

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijevežu, upravništvo v Marijanižu.

Vabilo

na

cerkvenoglasbeni poučni tečaj

katerega priredi

Cecilijino društvo v Ljubljani

od dne 1. do 4. septembra v dvorani katoliškega društva rokodelskih
pomočnikov (Komenskega ulice št. 10.)

Načrt.

1. **Gregorianski koral.** (Njegov postanek, starost, razvitek in uporaba.) — Predava blag. g. dr. Josip Mantuani, uradnik c. in kr. dvorne knjižnice na Dunaju.
2. **Gregorianski koral:** a) Kratek pregled teorije; b) Praktične vaje v proizvodjanju korala. Pripravlja se slovesna koralna maša VIII. in festis duplicibus (de Angelis, 5. ton. način) s primernimi izpremenljivimi spevi (Introitus, Graduale, Offertorium, Communio). Pevanje nekaterih psalmov. Prosa „Salve Mater“ in koralna „Češčena bodi Kraljica“ s slovenskim besedilom. c) Harmonizacija korala, teorija in praksa. — Predavata čč. gg. Frančišek Trop, stolni kapelnik v Mariboru, in Frančišek Kimovec, prefekt v Alojzijevežu v Ljubljani.
3. **Figuralno petje.** Teoretično se obravnava in sproti praktično izvaja, kako se lepo in umetno poje, kako se ravna s pevci, da se doseže lepo petje, ne le pravilno po notah; kako jih navaditi pravilnega izgovarjanja, lepe deklamacije, vznesene agogike; kako odstranjati napake, ki jih naši pevci k pouku seboj prineso. — Predava absolvirani konservatorist č. g. Stanko Premrl.

4. **Praktični migljaji** za učitelje in učence pri igri na glasoviru in orglah. — Predava blag. g. Anton Foerster, vodja stolnega kora in orglarske šole v Ljubljani.
5. **Glavna liturgična pravila** za cerkveno petje in glasbo z ozirom na Motu proprio Pija X. z dne 22. decembra 1903. — Predava kanonik dr. Andrej Karlin.
6. **Orgle.** Praksa igranja. Teorija raznih sestavov; kako izrabljati pnevmatične orgle, kako odstranjati napake itd. Ogledovanje orgel pod vodstvom strokovnjaka. — Predava čast. g. Fr. Kimovec, praktično razkazuje g. Ivan Milavec, orglarski mojster v Ljubljani.
7. **Produkcija** predelanega materiala in sicer: a) slovesna koralna knaša dne 4. septembra v stolnici; b) zabavni večer v četrtek dne 3. septembra z naučenim figuralom.

V petek, dne 4. septembra se bode vršil zjutraj po slovesni sv. maši XIV. občni zbor Cecilijinega društva v dvorani katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.

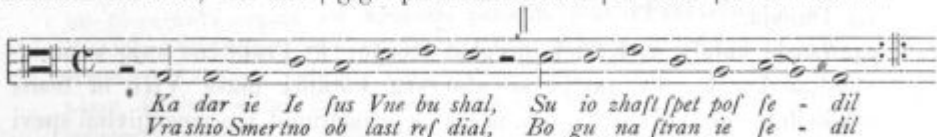
Poučni kurz se prične dne 1. septembra ob 8. uri. Udeležniki naj se prijavijo Cecilijinemu društvu v Ljubljani (Poljanska cesta št. 4). Za izvenljublanske udeležnike bo preskrbel lokalni odbor brezplačno stanovanje. Dnevni red se bode izročil vsakateremu udeležniku dne 1. septembra ob začetku tečaja.

Slovenska pesmaričica: „Tri duhovske pesni“. ¹⁾

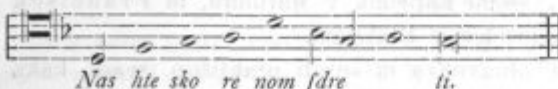
(Spisal dr. Jos. Mantuani.)

(Dalje.)

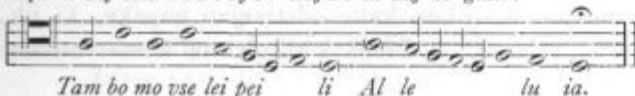
ENA PEISSEN OD | PRIDA INV DOBRVTE CRISTV | feuiga
hoiena Vnebeffa, inu dru | giga prihoda na fod- | ni dan. | *P. Truberia.*

¹⁾ V prvem članku so se vrinile nekatere tiskovne pomote, katere naj p. n. čitatelji blagovolijo tako-le popraviti: Štev. 6., str. 46 mora stati v tretji vrsti napeva tenorjev ključ in naj se glasi zadnji del melodije:

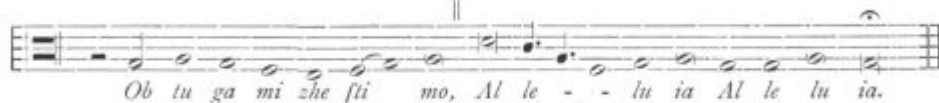

Na str. 47. na koncu prve vrste napeva naj stoji dvojna pavza: ; tretja vrsta napeva naj ima tenorjev ključ in naj se glasi:

Ti ga sdai mo li sle dna stvar On nom da ie vsag do ber dar

Ob tu ga mi zhe sti mo, Al le - - lu ia Al le lu ia.

On ie vselei prai Bug bil, Sozhom, Sdu | hom regiral: Potle se ie k nom perdrushil, | Cilu nisku ponishal. Nashe zhloueiftuu na | se vfel, Suragom, Smertio sdai kreg fashel, | zhudnu shnima voiskoual. Alle. Alle. |

Sdaici koker ie bil royen, Tim Pastyr- | iem ofnanen: Vbetlemi Viasli poloshen, | Iudom, Aydam resglashen. Vrag Erode- | sha obudi, Veli de ga sdai pogubi, Iesus mo | ral beishati. Alleluia, Alleluia. |

Potle kadar se ie kerstil, V pufshau | sam prebinal: Nuzh dan ga nei smahom | pustil, Naganal de bi zbiulal (sic!). Shnim se ie | Iesus slu ferdil, Sboshyo beffedo odpodil, | Natu se Vrag pobere, Alle. Alle. |

Kadar fashne Pridigati, Te Iude prou | vuzhiti: Velike zaihue delati, Shnimi fui | vuk terditi. Tu ie Sludiu shal bilu, vidil de || nega vse dellu, Se ima refualiti, Alleluia, Alleluia. |

Satu on Iude oslipi, De ga neso spofna- | li: De bi on bil ta Syn Boshy, Temuzh fo | ga derskali. Sa Lotra falsh Vuzhenika, | Sa Boshyga Sourashnika, Na Crysh fo ga | respeli, Alleluia, Alleluia. |

Try dni mertou Vgrobi leshal, Suio | zhast muzh fatayl: Vtim ie doli eta Pe- | kal shal, Mertuim sebo ofnanil, Na tretu | dan od Smerti vstal. Sdai Iogrom se shiu | iskafal, Vnega fo spet verieli, Alleluia, Alleluia. |

Potle ie Iogre vkupe fual, Pridigar- | ftuu ifrozil: Grehe odpushtat oblast dal, | Ouzhice nim porozhil. De nee sbefedo pas | seio, Praui pot Vnebu kasheio, Inu de nee kerszhuio, Alleluia, Alleluia. |

Natu ie od nih slouu vfel, Videzhe vne | bu vlekal: Vraga, Smert ie sebo poiel, Ske | tinami vkup fufsal. De Vernim vezh ne | shkodita, Temuzh Vnebu poriuata, Nyu | muzh ie fatrena, Alleluia, Alleluia. |

Sdai kir se Iefusu poda, Vnega kraleu- || ftuu stopi: Tiga Suetim Duhum obda, De | se Vueri ne smoti. Temuzh terdnu Vueri | stoy, Smerti, Vraga vezh ne boy, Vboshy | brambi prebiua, Alleluia, Alleluia. |

Skorai pride spet doli knom, Shine Mer | tue fodyti: Porzhe htim Aydom, Iudom, | Morate se lozhiti. Ty kir fo vme Veroua- | li, Mui Euan-geli derskali, Puite smeno | Vnebeffa, Alleluia, Alleluia. |

Vi pag hudi Neuerniki, kir mui vuk | famezhuite: Inu vi hudi Greshniki, kir | Verne fashpotuite. Puidite vi Sludie [= Sludiem] red | V ta kot ktr ie vselei preklet, Vtim bote | klagouali. Alleluia, Alleluia. |

Iesus Cristus Miloftiui, Tedai nas ne | sapusti: Nom kir smo vtuum kraleuftui, | Nashe Grehe odpusti. Ozhifti nas Skryo | tuio, De bomu vredni pred tebo, Vnebes | sih prebiuati, Alleluia, Alleluia. ||

|| Str. 11.
(= 1. stran
lista Ae).

|| Str. 12
(= 2. stran
lista Ae).

|| Str. 13.
(= 1. stran
lista Ar).

|| Str. 14.
(= 2. stran
lista Ar).

TA XXV. PSALM | vti Vishi koker ta Nems- | ki Auß tieffer not æ. |
M. Iuria Dalmatina. |

1.

Muio dusho GOSPVD htebi, vse- | lei gori vsdiguicm: Inu po sumimu tebi, | Serzhnu Veden Vsdihiuem. Mui Bug iest | vupam na tebe, Ne pusti reuniga mene, | Nigdar ksramoti priti. |

2.

Size fourashniki muy, Se bodo Veffeli- | li: Tar po hudi shegi fuy, Neframnu zhes | me vpili. Rekozsh, de neifim od tuie, Sucte | gmain Kerszhanske Cerque, de sim fatu | sapufzhen. |

3.

Oli iest Veim de Vfi leti, ne bodo nig- | dar kshpotu: Katerim vfm nih terplei- | ni, Na TE zhakaio Volnu. Temush | kshpotu imao bit, Inu kuezhni fromoti | prit, Vfi lizhkaki shpotliuci. |

4.

|| Str. 15.
(= 1. stran
lista As).

O GOSPVD Bug ti fdai meni, || Pokashi tuie poti: Muie feree (sie! mesto ferce) sam preme- | ni, De po tih stefah hodi, katere vuzhish | mene ti, Vtuy risnizhni beffedi, Po teih ti | mene Vodi.

5.

Ti fi Vnuiah mui pomozhnik, Na te | Vfag dan faupam: Bodi sam mui Suest | Vuzhenik, De le tebe poslusham. De me | oben zhlouezhki vuk, od prauæ vere, ô mui | Bug, Nigdar nebo fapelal. |

6.

Spumni de fi Vfem milostiu, kir na te- | be klizheo: Nu od Vekoma dobrutliu, kir | se Vte sanesséo. Vse greche moie mladusti, | Milostiuu mi odpusti, Vgnadi ti na me | spumni. |

7.

|| Str. 16.
(= 2. stran
lista As).

Dobar tar Sueist ie GOSPVD | Bug, kir greshnike prou vodi: Reunim | Vfelei kashe fui pot, de ta krotki prou | hodi. Sgul milost inu prauiza, Ie Bo- | shy pot Vse risniza, Vfem kir nega shafft | dershe. ||

8.

GOSPVD mui greh ie slu Velik, | Vegshi ie ime tuie: Satu dai meni odpu- | stik, Sueffeli ferce muie. Sai vse brumne | tui pot pelash, Nih dushi mir tar dobru | dash, Nih Seime Semlo erba.

9.

Vfem kir se tebe Bug boie, Skriunosti | refodeiuash: Inu Sucte shaffti tuoie, Nim | pred nih ozhi deiunash, Muie ozhi Vlelei | htebi, Gledaio, pomagai meni, Is spun mi | nôge reishi.

10.

Poglei na mene reuniga, Inu se zhes | me Vsmili: Sli beteshi ferza muiga, So | Vshe mene vtrudili. Poglei 'kai ie soura- | shnikou, Inu hudih Neuernikou, kir me | sabfton sourashe.

11.

Odreishi ti, ô Bug mene, Nu muio du- | sho Vari: Sakai iest vupam na tebe, Sa | hude mi nei mari. Bruma, prauiza, dobra | Vcist, So muia ner vegshi obreist, Na te | se iest saneffem. ||

|| Str. 17.
(= 1. stran
lista B).

12.

Tuie Cerque, ô GOSPVD Bug, Ti | tudi nepofabil: Pomagai ni (!) is vseh nad- | lug, Kerszhenike vkuþ vabi. Koker si | Jacobu fturil, kir ie sueiftu tebi slushil, | Skufi Iefusa Amen.

TA XXXI PSALM, VTI | Vishi koker ta Nemshki. | In dich hab ich gehoffet Herr | M. Juria Dalmatina. |

1.

Na te fim, ô Bug, fauupal, Me bosh | pred shpotom Varuual, Tar pred Vezh- | no fromoto. Iest proþim te, Ohrani me, | skufi tuio dobroto.

2.

Obernî Vsheffa tuie kmeni, Vslishi | proshne muie. Hiti mi pomagati, V nuy | tezhim, V reui leshim, Ne pusti me konzha | ti.

3.

Mui Bug ftui meni na strani, Bodi mui | grad, tar me brani, Dai muzh de bom pre- | mogel, Sourashnike, Neuernike, Sice bom | obnemogel. ||

|| Str. 18.
(= 2. stran
lista B).

4.

Ti si muia skala tar muzh, Mui fzhit | leben, moia pomuzh, Tebe se zhem dershati. Mui sueifti Bug, vfredi nadlug, | Gdu zhe mi superftati?

5.

Sueit ta ie mreshe postauil, Slashami bi | me rad Vloui, Vse rouna sfalsh iefikom, | Vtaki nuy na me spumni. Brani Bug Super | nikom.

6.

Mui Duh iest porozhim tebi, Mui | Bug oftani pre meni, Kadar bo Zhas þof- | ledni, O prau Bug, is vseh nadlug, Me v- | tuie roke vfemi.

7.

Glori, zhast, Viffoka huala, Bodi Bo- | gu ozhu dana, Kir nam ie Vfelei nagnen, | Tar Iefusu, inu Duhu, Sueti Troyci A | men.

(Dalje prih.)

Razlika med koralnimi spevi v novem in starem misalu.

(Piše Fr. Ferjančič.)

Ko se je pred leti razširila vest, da namerava rimska stolica na vsej črti vpeljati novi — ali bolje rečeno stari — tradicionalni koral, je marsikdo z nekako nezaupnostjo, da ne rečem s strahom zrl v prihodnost.

„Kaj pa bo z misalom?“ vprašal me je tedaj nekdo. „Ali se bodo tudi v misalu izpodrinili stari koralni spevi z novimi? O to bode velikkanska zmešnjava!“

No, sedaj, ko je ravno izšel novi misal s tradicionalnim koralom, ni težko odgovoriti na zgoranje vprašanje. Tudi ni težko presoditi, v koliko je bila opravičena ona bojazen zastran koralne izpremembe v misalu.

Najprvo moram reči, da ona izprememba nikakor ni tako velika, kakor si je morda domisljal ta ali oni; je pa vendarle precejšnja izprememba, s katero je treba računati in katero je treba tudi dobro poznati, in to tem bolj, ker je kongregacija za sv. obrede že 8. junija 1907 določila, da se dosedanji koralni mašni spevi nikjer več ne smejo ne tiskati ne izdajati.

Zato mislim, da ustrečnem cenjenim bralcem, v prvi vrsti še gg. mašnikom in organistom, ako jim tu pojasnim razliko med koralnimi spevi v novem in starem misalu.

Ako odpremo novi misal, zapazi oko pred vsem razliko gledé koralnega tiska in notnih oblik. V novi misal namreč so sprejeta stara znamenja tradicionalnega koral, kakršna so na pr. znamenja za „quilisma“, „epiphonus“, „cephalicus“, „podatus“, „porrectus“. Nekateri ljubitelji dosedanjega koral posebnó nasprotujejo ravno tej stari, tradicionalni notni pisavi. Ali po mojih mislih se prav po nepotrebnem zaganjajo v ta stara koralna znamenja. Na prvi pogled se nam res nekatera teh znamenj zdé nekam tuja; ali treba je le nekoliko vaje in takoj se sprijaznimo z njimi. So pa ta znamenja velikega pomena za pravilno proizvajanje koral in zlasti za pravilen poudarek. Reči moram, da se koral s temi notnimi znamenji mnogo lažje in določneje poje, nego po dosedanjih notnih znamenjih. Sicer pa v misalu, kjer so koralni spevi večinoma silabični, ne pridejo ta znamenja do tolike veljave, kakor na pr. v „Graduale“, kjer je vse polno umetno sestavljenih notnih skupin.

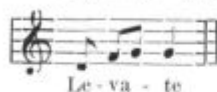
Nadaljno razliko zapazimo gledé pavz. V dosedanjem misalu nahajamo poleg sklepnih pavz le še one pavze, ki gredó čez vse štiri koralne linije ter značijo prave koralne pavze. Te pavze v dosedanjem misalu pač niso bile vselej umestne; na pr. marsikje v prefacijah bi si želeli namesto pavz krajše oddihljaje. Zato so v novem misalu te pavze po nekod do cela izpuščene, drugod pa so natančneje določene z daljšimi ali krajšimi črticami, kakor je potreben daljši ali krajši oddihljaj.

Tudi koralna ključa se večinoma ne ujemata v obeh misalih. Namesto F-ključa stoji v novem misalu pogostoma C-ključ.

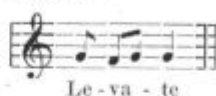
Vendar to so razlike manjšega pomena; mnogo važnejša je razlika gledé koralnih spevov samih. Oglejmo si sedaj te speve po vrsti, kakor jih ima mašna knjiga.

Prvi koralni spev, na katerega naletimo v misalu, je prefacija na cvetno nedeljo pri blagoslavljanju oljk. Tu ni med starim in novim misalom nobene razlike, razen pri „Dominus vobiscum“ in „Habemus ad Dominum“, ki se sedaj „in tono feriali“ pojó nekoliko drugače nego doslej, kar pa hočem pozneje navesti pri prefacijah.

Gledé spevov vélikega petka je omeniti pred vsem razliko pri „Levate“. Doslej se je „Levate“ v transpoziciji glasil tako-le:

Sedaj pa se glasi:

„Ecce lignum Crucis“ pri razkrivanju križa se po novem misalu glasi tako-le:

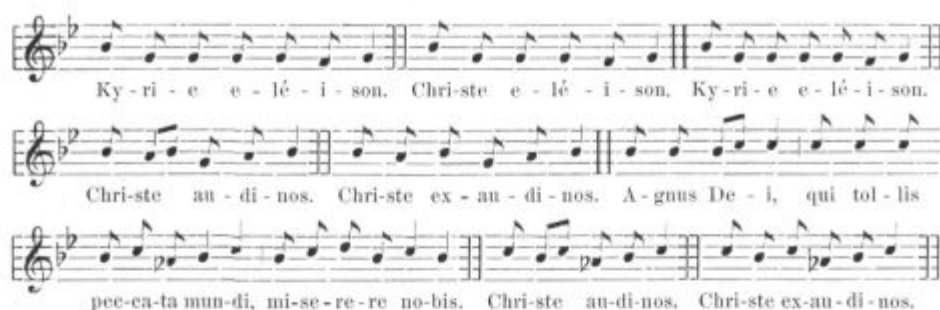

Ono znamenje „w“, katero je podstavljeno pod nekaterimi notami, naznanja, da tu stoji v misalu „quilisma“. Koralist naj poje isto noto kakor druge navadne note.

Ob koncu „Pater noster“ véliki petek se glasi odgovor „Sed libera nos a malo“ tako, kakor je bilo doslej le „in tono solemni“ v navadi. „Exultet“ vélika sobota je — kar zadeva melodijo* — do cela enak dose-danjemu; posamezni zlogi so pač marsikje drugače podstavljeni, vendar to ne bo delalo nikakih težav. „Dominus vobiscum“ in „Habemus ad Dominum“ pojela se tudi pri „Exultet“ po načinu sedanjega „tonus ferialis“.

V starem misalu nahajamo za vélika soboto tudi koralni spev „Sicut cervus“, kateri se poje gredé h krstnemu kamenu. Kongregacija za sv. obrede pa je določila, da se isti spev v novem misalu opusti ter se natisne samo besedilo. In res, bil je ta spev v misalu odveč, kajti pač nihče ni nosil s seboj vélikega misala, da bi gredé h krstnemu kamenu pel iz njega „Sicut cervus“. Mnogo prikladneje je, da je sedaj isti spev natisnjen v „Graduale“ ter bo brez dvoma natisnjen tudi v hebdomad, ko izide.

Kar zadeva petje pri blagoslavljanju krstne vode, ni nobene posebne razlike, izvzemši že zgoraj omenjene responzorije „in tono feriali“. Pač pa so litanijske v začetku in ob koncu nekoliko izpremenjene. Naj tu napišem le ono, v čemur se sedanje litanijske razlikujejo od prejšnjih.

Precej drugačen pa je slovesni „alleluja“ za veliko soboto. Dočim se je doslej isti pričeval s kvarto, pričevanja se sedaj v novem misalu z malo terco, kar bo marsikomu delalo preglavico, zlasti ko bo treba trikrat zaporedoma zapeti, vedno za en ton višje.

Hočem ga tu napisati v transpoziciji; postaviti hočem tudi oddihljaje, katerih sicer v misalu ni, kateri se mi pa zdé zelo potrebni za pravilno proizvajanje.

Pozor tu na oddihljaje! Napačno bi bilo, ako bi hotel kdo pazirati ravno pred novim zlogom v besedi, ker bi to zelo nasprotovalo koralnim pravilom gledé oddihljajev.

Intonacija „Vespere antem sabbati“ se le ob koncu malo razlikuje od dosedanje intonacije. Glasi se namreč sedaj tako-le:

Velikonočni „Ite missa est“ je razen ene note popolnoma enak dosedanjemu; hočemo ga pa navesti na drugem mestu.

(Konec pride.)

Nove orgle.

Ne morem si kaj, da ne bi opozoril na par nedostatkov, ki jih opažam (bodisi po kritikah, bodisi po lastni izkušnji) pri nekaterih novih orglah.

1. Še vedno se dobe mojstri, ki delajo samo po 54 tipek v manualu t. j. do *f*₃ (trikrat črtanega *f*) v pedalu pa po 25 t. j. do *e* mesto do *d*. Čudno se zdi, da celo feldkirški Maier¹⁾ tako ravna. Ne vem, kaj je temu vzrok? Prostor gotovo ne, zakaj nisem še videl orgel, ki bi jim bil moral mojster zaradi tesnega prostora ukrasti dva vrhnja tona. Mogoča je le malomarnost, komoditeta, da si prihrani nekoliko dela; varčnosti skoraj ni moč dolžiti, ker se res ne izplača paziti na tistih par kronic, ki bi si jih

¹⁾ Pr. letošnji „C. Gl.“ str. 38.

cerkev prilranila; da bi pa orglarski mojster iz umazane skoposti utrgal po dve mali piščalki vsakemu registru, je pa tudi težko in hudo misliti. — Manual mora imeti že z ozirom na moderne skladbe, ki segajo pogosto do *fis*₃ in do *g*₃ vsekako 56, pedal pa iz istega vzroka 27 tipek. Moje osebno mnenje — seveda salvo meliori — je to: da bi pedal glede na moderne kompozicije moral imeti vsaj še *es*, pa tudi *e* bi ne bil napačen, zakaj tudi tega še pišejo cerkveni (ne koncertni) komponisti. Prav zato nameravam pedal novih blejskih orgel dati 29 tipek: do *e*.

2. Drug nedostatek nahajam v nekaterih manjših orglah: pedal nima nobenega tihega šestnajstčevljskega registra.¹⁾ Res je, da pri malih orglah ne moremo zalitevati dveh 16' (šestnajstčevljskih) registrov, toda saj zna moderna orglarska umetnost isti Subbas 16' izrabiti tudi kot Pianobas 16', ki tako mirno in tiho brenči, da ga skoro ne slišiš, ako ne pritegneš kakega mirnega 8' registra. Res je, da vsled manjše sape nekoliko diferira glede višine, pa to se le v najvišjih legah toliko pozna, da vajeno uho čuti neprijetne tresljaje, v nižji in srednji legi ta diferenca tudi najbolj občutljivega ušesa ne moti; da čutiš diferenco, moraš že prav posebno skrbno ušesa natezati. Zato s pianobasom le v orgle! Tistih par tonov, ki preveč diferirajo, pa nikar ne rabi!

Sicer hočejo orglarji orglam brez pianobasa 16' pomagati s tem, da privzemajo kak tih 8' iz manuala. Toda kakor alt, če je še tako nizek, ne more nadomestiti polnega moškega basa, tako tudi še tako lep 8' ne more nadomestiti 16'. Kako ti neprijetno dé, če igraš na manualu *p* ali *pp* in hočeš pritegniti primerno tih pedal — pa ga nikjer ni: če potegneš subbas, tuli, če pa privzameš osemčevljskega, si pa zopet na tleh, pravzaprav vse visi v zraku brez podlage.

Mislim, da mi ni še posebej treba dokazovati, kako krasan je lep bas. Kdor čuti, da ravno 16' registri dajo orglam tisto mirno veličastnost, ki je zastoj iščemo pri vsakem drugem inštrumentu, ki jo pogrešamo celo pri najboljših orkestrih: ta mi bo gotovo pritrdil, če še enkrat pravim, da naj se v vsake, tudi najmanjše orgle privzame iz subbasa 16' izpeljani pianobas 16'.

3. Precej se je zadnja leta prerokalo po naših listih (zlasti po Cerkv. Gl. in deloma Slovencu) glede gamb, ali naj ostro ali bolj milo režejo. Po mnogem premišljevanju in preizkuševanju raznih novejših in starejših orgel sem prišel do tegale sklepa²⁾: v male orgle mehko, po starem načinu intonirano gambo, da jo je moč rabiti za petje, zlasti če orgle nimajo salicionala 8', gemshorna 8' ali malo bolj čvrste viole 8'. V orgle, ki imajo jezičnike, se tudi lahko dene nekoliko mileje intonirana gamba, vsaj potrebna ni ostra. V večje orgle z dvema manualoma, ki imajo v prvem manualu poleg gambe še enega izmed zgoraj naštetih nežnočutečih registrov morda v drugem manualu še kakšen režoč štiričevljski izpremen, ki se da po suboktavni zvezi v prvem manualu kot osemčevljski porabiti: v te pa

¹⁾ Pri obojih istotam ocenjenih orglah in še pri par drugih.

²⁾ Svojo trditev morda o priliki obširneje utemeljim v samostojni študiji.

le gambo, ki magari poje kot trobenta! Imamo vsaj za solo- oziroma trio-igro namestilo za jezičnike! Ostra gamba pa lep burdon 8' zraven, to ti poje skoro kot oboa 8', le malo bolj temno in gosto. V Kamniku pri frančiškanih pojeta ostra (Goršičeva) gamba 8' in nekoliko po kvinti dišeča, ozko-menzurirana cevna flavta 8' lepše nego prava oboa 8', ki jo imajo orgle v drugem manualu.

Fr. Kimovec.

Kvišku srca!

ali cerkvena pesmarica za nabožno petje v cerkvi, šoli in doma, za Marijine družbe in razne bratovščine. Izdal po določbah lavantinske sinode l. 1903. dr. Josip Somrek. Z dovoljenjem prečastitega knezoškofjskega ordinariata lavantinskega, z dne 10. decembra 1907, štev. 6205. V Mariboru, 1908. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena celo v platno vez. 1 K 20 h elegantno vez. 2 K.

Pesmarica je razdeljena v dva dela; v prvem ima 130 raznih pesmi, večinoma dvo-glasno, nekaj enoglasnega, nekaj triglasnih in nazadnje 7 čveteroglasnih (za enake in neenake glasove), med njimi ena za mladeniče, ena novomašniku in 5 nagrobnic. V drugem delu kratek molitvenik. Skladatelji: Koral, Brvar, Cvek, Gruber, Hamma, Jož. in Mih. Haydn, P. A. Hribar (1), Hladnik, L. Hudovernik (1), Kloss, Oevirk, Pegan, Bl. Potočnik, dr. Jos. Somrek, Škroup, Vavken.

Izdajatelj pravi v predgovoru, da se je držal določil lavantinskih sinod l. 1883, 1896, 1900 in zlasti 1903 (odlok o cerkv. petju v materinščini), dalje navaja „Motuproprio“ Pija X. kot zakonik, ki se mora po njem ravnati vsa cerkv. glasba. Nekoliko dalje pravi, da je gledal posebno na to, 'da so pesmi skoraj vse poljudne, preproste, lahke in da se strinjajo z zahtevami glasbene umetnosti in s cerkvenimi določili. Po teh principih, zlasti po zadnjih dveh zahtevah bomo torej zbirko presojali.

Prav dobro in hvalevredno je, da je prirejevalec sprejel v svojo zbirko najnavadnejše koralne speve: Asperges me, Vidi aquam, dve koralni maši VIII. (de Angelis) in X. (Marijino) in odpeve pri maši. Pripomniti moramo sledeče. Credo, ki stoji pri drugi maši, bi moral stati pri prvi; Sicer ni nikjer strogo ukazano, pa ima toliko skupnega s prvo mašo, da ga težko pogrešamo in bi bilo nelogično ga prvi maši odvzeti in drugi pridejati.

Prav bi bilo, če bi stale pri spevih tudi invokacije. Transkripcija koralnih not je splošno dobra, vendar pa se z nekaterimi mesti ne moremo strinjati, o par mestih v Vidi aquam bi se tudi dalo disputirati. Napačno je parkrat transkribiran podatus in večkrat elivis z

in mesto in oz. prav tako torculus s predstoječo in ž njim zvezano noto

v mesto. Večkrat se nahajajo brez vzroka znamenja za podrževanje, (ležeče črtice nad notami), pa tudi četrtinke (zadržane note) večkrat neutemeljeno stoje mesto osmink. Večkrat so brez vzroka postavljena znamenja za pavze, kjer jih original nima in jih tudi nobena potreba ne opravičuje; zlasti moti to v odgovorih pri prefaciji: čemu za habemus in za dignum in libera nos že pavza? Tako kratka glasbena fraza naj bi se vendar ne trgala! Tudi besedilo nikakor ne zahteva pavze, ampak tesne zveze! Če ostanejo pavze, so pevci skoro siljeni, da pojo vrhnjo noto skandika močno mesto čisto na lahno. Zdi se tudi, da je bolj umestno climacus štirih not transkribirati na sledeči način

kot prav tako climacus resupinus ne Res je sicer, da mora tretja nota dobiti mal stranski akcent, toda če pišemo te štiri note ločeno v dva oddelka, se zdi, kot bi bili to dve enakovredni skupini z enako močnim akcentom na prvi noti, ne pa vse tri zadnje note glede akcenta prvi podrejene. Epiphonus in cephalicus se različno transkribirata, moje privatno mnenje je, da ga je boljše z drobno noto kot z

znamenjem za predložek oz. določek ⁸. Morda je še kaj, kar ni popolnoma pravilno, pa nisem prav vsega noto za noto primerjal z originalom.

Št. 6. začenja s figuralnimi skladbami. Nekaj pesmi je popolnoma dobrih, veliko takih, ki samo deloma zadovoljujejo, deloma pa silijo iz cerkve, vse preveč je pa takih, ki bodisi z „glasbeno umetnostjo“ bodisi s „cerkvenimi določbami“ stoje v ostri opreki in to glede napeva in harmonizacije. Veliko (tudi med originalnimi) jih je pastirskih, par sentimentalnih,¹⁾ marsikaj tudi popolnoma ali vsaj deloma fantovskih, ki bi jih oficialna škofijska pesmarica (saj taka menda hoče biti, prim. predgovor) v današnjih časih, potem ko je izšel Motuproprio (!), nikakor ne smela imeti!

Precej je v dvoglasnem stavku²⁾ tudi napak, tako blizu po trideset nepravilno, oz. slabo rabljenih (nepripravljenih oz. nerazvezanih) kvart in kvint.³⁾

Glede ntonih akordov, mislim, je bilo pri nas že dosti pisanega, pa se zdi, da ne izda veliko. Nekateri po sili hočejo zopet uvesti v cerkev harmoniko, ki je bila skoro že izrinjena iz nje. Nona — tako se zdi — sme v pesmi, ki je namenjena cerkvi, le v prav izrednih slučajih stati, to pa le takrat, če je nona tako upeljana, da se mora smatrati kot nekak zadržek, ali če ima bas značaj pedalnega tona, ali pa če je nona prehajavna nota oziroma nonna harmonija prehajavna.⁴⁾ Če pa ntoni akord (v mislih imam predvsem dominantnega) nastopa samostojno kar tak, je za cerkev izključen in ž njim vred mora tudi pesem vun iz cerkve, zakaj v tem slučaju ima fantovski (ne mladeniški) značaj.

Nekatere pesmi prevečkrat ponavljajo isti motiv, po tri, štiri, celo po petkrat v isti legi in z isto harmonijo, oz. kontrapunktom. Kontrapunktično obdelavanje drugega glasa je sploh pogosto premedlo, enolično, mrtvo, večkrat sta bržkone vzeta kar zgornja glasova partiture. Čudno je, da si semtertje slede kar zapored kvinte oz. kvarte. Če dvoglasje pride v enoglasje, se mora to naznaniti tudi pri celotinkah, tako da postavimo dve celotinki skupaj $\leq\leq$.

Veliko pesnim starim in novim se pozna, da jih je rodila sila: niso prirastle iz srea ampak iz klavirja; komponist ni bil v takem razpoloženju, da bi mu bil napev privrel iz srea, ampak hotel je komponirati in je komponiral, „nur fraget mich nicht wie“!

Modulacija se pogosto nenaravno razvija, morala bi drugam! Semtertje se tudi predaleč oddalji od prvotnega tonovskega načina. Če harmonija ne stopa tja, kamor bi po naravni glasbeni logiki morala, moramo imeti za to poseben razlog, to pa tak, da ga je vsaj srednje-veščemu glasbeniku mogoče iz skladbe razbrati. Če pa v skladbi tega razloga ni, oz. če skladatelj ni mogel v skladbi pri pesmi zlasti z ozirom na besedilo naznaniti, kateri višji razlog ga je napotil, da je opustil naravni tek harmonije, je skladba nelogična in zato v celoti slaba, čeprav bi bili posamezni deli morda sami zase dobri. — Marsikaka pesem je pa zopet preenolična v harmoniji: ali sploh nič ne modulira, ali pa tam, kjer bi ne bilo treba, ali pa takoj zopet onemoglo pade nazaj v stari tonovski način.

Marsikje je tudi tek napeva prekinjen, raztrgan, mesto enotne misli: motivi od vseh vetrov zneseni, praznine pa zamašene z obrabljenimi frazami. —

Še par misli o posameznih skladateljih. Gosp. Hladnik ima največ pesmi v tej zbirki, par kar lepih. Njemu se vidi, da mu vstane marsikak lep napev v sre, pa ga prepogosto ne izrabi oz. preden je pesem končana, pade nazaj v stare preobrojene stopinje. Umorili so ga prvi incenzi, kakor pri nas marsikoga sploh v umetnosti (v leposlovju, pesništvu, slikarstvu...), ko ga takoj začno slaviti, ko le malo pokaže, da bi utegnilo iz njega kaj dobrega postati, ako bo študiral in se učil. Pozneje si pa nič več ne da dopovedati in vsako dobrohotečo kritiko odklanja kot krivico in tako hodi sebi in drugim v škodo svoja pota. Gosp. Oevirk, nikar se na to pot ne nagnite, je nevarnost za Vas! Gosp. dr. Somrek

¹⁾ Posebno slabo se podaja sentimentalnost pri pesmi Aeternae Rex! Večni Kralj, ki praznuje zmagošlavje — pa sentimentalnost!?

²⁾ V rokah imamo le dvoglasni del, čveteroglasnega spremljanja nismo dobili.

³⁾ Posebno čudne se nam zde prazne kvinte pri invokacijah litanij vseh svetnikov. Sploh so te litanije slab plagiat takozvanih „lemenatarskih“. Zlasti zadnji takt pri invokacijah je sopranov postop v veliki sekundi nesrečno prenešen v veliko terco navzdol. Zakaj ni pustil starega! Odpev je zelo slabo deklamiran, na enem mestu skoro trivialna harmonija. Litanije št. 105. v F, odpev v G!?

⁴⁾ Pa tudi v teh slučajih je treba rahločutečega ušesa!

lahko iz predstoječega razbere, česa se mora ogibati. Gosp. Brvar je sicer miren, pa se včasih preveč ponavlja, prim. št. 54, 56, 57, 129. Ne vem, če je ta motiv vreden, da se v toliko pesmih prinese.

Izmed starih skladb so nekatere slabe, nerabne, čisto posvetne, druge pa slabo obdelane; zakaj jih ni sprejel v tisti deloma že predelani obliki, ki se je že splošno udomačila in je brez dvoma boljša nego priučjoča? Čemu stare napake in slabosti ohranjati?!

Sploh nas je ta pesmarica zelo iznenadila. Zakaj ravnokar smo dobili s Štajerske splošno lepo in dobro urejene tekste svetih pesmi, pred nekaj leti so nam Štajerci podarili zelo dobro „Ljudsko pesmarico“, da smo jim vsi hvaležni, sedaj pa to ponesrečeno, ali vsaj prenačljeno delo, ki je vsaj povečjem zmožno naše cerkveno petje potisniti korak nazaj (saj je znano, da se ljudje raje poprimajo slabšega kot boljšega). Zdi se, kakor da gledajo iz te pesmarice separatistične težaje in osebne simpatije in antipatije.¹⁾ Za tako delo, kakor naj bo škofijska pesmarica, je treba pritegniti najboljše moči, oziroma izmed dobrih pesmi izbrati najboljše. Ali morda g. zbiratelj ne ve, da imamo pri nas P. Angelika, Fajgeljina, Foersterja, P. Hugolina, Pogačnika, Riharja i. dr., „Cecilijo“? — Sicer naj bo pa uverjen, da nismo hoteli škodovati niti njemu, niti njegovim sodelavcem, ampak samo stvari koristiti, ki je: Boga slaviti z najboljšo in najlepšo pesmijo, saj Zanj je še to, kar je najboljša in najlepša, veliko preslabo!

Fr. Kimovec.

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Dne 5. julija 1908 je imel odbor Cecilijinega društva redno sejo ob 11. uri v prostorih orglarske šole. Navzočni gg.: Predsednik, Fran Ferjančič, Anton Foerster, Fr. Grbič Peter Jane in Josip Šiška.

1. Določil se je natančni načrt za cerkvenoglasbeni poučni tečaj, ki se ima vršiti v Ljubljani od dne 1.—4. septembra. Ves načrt prinaša — kakor se je sklenilo — današnja številka C. Gl. Z radostjo se sprejme na znanje, da sta povabljeni gospoda: dr. Josip Mantuani na Dunaju in Francišek Trop v Mariboru rade volje prevzela predavanja. Presvetli gospod knez in škof je dovolil, da se smejo udeležniki vzeti na brezplačno stanovanje v Alojzijevisču, kolikor to bišne razmere dopuščajo.

2. Sklenilo se je, da se odpošlje prošnja na c. k. ministerstvo za uk in bogočastje za gmočno podporo v prilog poučnem tečaju.

3. Kanonik Karlin izjavi, da mu zaradi pomanjkanja časa ne bo možno v bodoče več poučevati v orglarski šoli o liturgiji in zgodovini cerkvene glasbe. Naprosi se za ta predmet odbornik č. g. Francišek Ferjančič, ki ponudbo tudi sprejme.

4. Predsednik naznani, da je pravkar bral veselo vest, da je presvetli cesar dovolil našemu velezaslužnemu odborniku in vodju orglarske šole g. Antonu Foersterju, da sme nositi od papeža Pija X. mu podeljeni viteški križec reda sv. Silvestra. Ker se čuje, da se bo izročitev vršila slovesno v dvorani knezoškofijske palače, vabi že danes predsednik vse odbornike, naj se te slavnosti udeleže polno številno. Vabili pa se bodo imenom Cecilijenegega društva po časnikih tudi drugi prijatelji slavljencevi in sploh vsi prijatelji cerkvene glasbe.

Naša kronika.

Dne 12. julija 1908 je bil za Cecilijino društvo v Ljubljani velepomemben praznik, kajti ta dan je bil viteški križec reda sv. Silvestra slovesno pripet na zaslužne prsi preblagorodnemu gospodu stolnemu kapelniku prof. Antonu Foersterju. V slavnostno okrašeni veliki dvorani knez.-škof. palače se je ob 11. uri zbrala kaj odlična družba pričakujoč slovesnega trenutka. Opazili smo med drugimi ml. gospoda stolnega prošta in dekana, ml. gospoda prelata kanonika prof. Smrekarja, mnogo članov stolnega kapitlja, gosp. kanonika

¹⁾ Tega ne trdimo kategorično, ker o tem nismo nalašč nič hoteli popraševati, da bi tako naša kritika ne stala pod nikakim uplivom.

vodja Lesarja, dalje oba viteza reda sv. Silvestra gg. Rūgerja in Matijana, g. prof. in urednika Funtka, g. šolskega svetnika dr. Bezjaka, g. prof. in vodjo Gerbiča, več ljubljanskih duhovnikov in učencev ozir. čestiveev slavljenčevih in bogoslovcev, lepo število odličnih dam, več učencev orglarske šole in druge odlične gospode. Presvetli gosp. knez in škof v slavnostni opravi je sam pripeljal slavljenca v dvorano, pred njima so pa korakali člani slavljenčeve rodbine: preblag, g. soproga s sinoma, hčerjo in drugimi. Presvetli je stopil pod sliko sv. Očeta, okrašeno z papeževo zastavo, ki se je pri vrhu iz nje razpletala slovenska, in v krasnem, stvarnem govoru začrtal pomen današnjega dne. Naj zabilježimo vsaj nekatere misli: Gospod slavljenec se je rodil v ugodnih razmerah: njegov oče je bil glasbenik in ded in praded: poleg tega mu je Bog dal velike darove, velike talente. No pa to ni njegova zasluga, to še ni povod, da bi ga danes slavili. Priznanje zasluži, ker je te darove tudi izrabil, svoje talente udeleževal z vstrajno pridnostjo in neumornim delom. Božja previdnost je hotela, da je prišel na Kranjsko, v stolnico. Ž njim se začena novo življenje v cerkveni glasbi na Kranjskem. Reforma cerkvene glasbe, ki so mu pri njej pomagali tudi nekateri vneti duhovniki, pred vsemi g. prelat Smrekar, je tako tesno združena z njegovim imenom, da se bo vselej, kedar se bo govorilo o srečno izvedeni reformi naše cerkvene glasbe, moralo s častjo in priznanjem imenovati tudi slavljenčevo ime. Ko je pred kratkim izšel „Motu proprio“ Pija X. glede cerkvene glasbe, nas je našel popolnoma pripravljen, le par malenkosti bo treba še popraviti. Sicer pa ni čuda: gospod profesor je izboren teoretik, spisal je več jako dobrih slovenskih glasbenih knjig in tukaj takorekoč oral ledino. Pa je tudi praktik: izboren zborovodja, skladatelj, ki hodi svoja pota, pa dobra, saj njegove skladbe vse preveva pravi cerkveni duh. Tako z lepimi, ljubeznivimi prijaznimi skladbami širi po naši domovini slavo božjo; njegove skladbe stoje umetniško na višini. Kot organist je pa neprekosljiv. Daleč na okoli ga nima fara glede duhovite igre, morda v celi Avstriji ga ni, ki bi mu — ne da bi se pripravljaj — tako gladko potekale duhovite skladbe izpod prstov. Kakor neusahljiv vrec je njegova prebogata fantazija. Tako lepih preludijev, verzetov, fuget itd. ne dobiš tiskanih za noben denar, kakor jih on na stotine izvalja šenklaškimi orgljam. Posebno priznanje zasluži vztrajnost in nenpogljivost, ki je z njo reformacijo cerkvene glasbe vključil silno hudemuh odporu nadaljeval. Neutrudljiv in neomajen je stal v boju za pravo cerkveno glasbo, ni si pustil idealov zatreti in iztrgati. Presvetli pohvalno priznava lepo družinsko življenje in skrbno vzgojo slavljenčevih otrok, ki vsi zavzemajo častna mesta v naši družbi, eden je celo postal virtuozi, ki bo umetniško tradicijo tega rodu nadaljeval. Spričo teh in veliko drugih zaslug, ki si jih je gosp. profesor stekel na raznih poljih, zlasti zaradi požrtvovalnega in nesebičnega delovanja na polju cerkv. glasbe ga je Presvetli priporočil sv. Očetu. Z željo, naj bi se še dolgo veselil zasluženega odlikovanja in da bi tudi Bog priznal te zasluge in ga nazadnje vvrstil v nebeške zборе prepevat slavo božjo, mu pripne križec na prsi. Navdušeni živio-klici so spremljali slovesni trenutek. Slavljenec se je ganjen zahvaljeval Presvetlemu za visoko odlikovanje, ki ga smatra kot priznanje za svoje prizadevanje v prilog cerkveni glasbi. Prosi, naj Presvetli sporoči zahvalo sv. Očetu in presvetlemu cesarju, ki je dovolil, da sme visoko odliko nositi, in se zahvali vsem navzočim in jih pozivlja, naj zakličejo slavo sv. Očetu, presvetlemu cesarju in presvetlemu knezu in škofu, čemur se slavno občinstvo navdušeno odzove.

Nazadnje se dvigne še kanonik dr. Karlin da imenom Cecilijinega društva iskreno čestita k visoki odliki. Saj je gosp. profesor Foerster tako spojen s Cec. društvom, da si brez njega društva še misliti ne moremo. Viteški križec — pravi — je g. slavljenec dobil, ker je vitez med glasbeniki. Zato mu želi, naj odliko s častjo in slavo še dolgo uživa. Navdušeni živio-klici so zaključili krasno slavnost.

Iz potne torbice.

Ko sem pred kratkim časom¹⁾ imel zopet priliko slušati milo slovensko cerkveno petje, sem si zabilježil več krajev v to svrhu, da hočem o priložnosti vse poročati čitateljem Cerkevne Glasbenika, in sicer se je raztezal moj „pot“ po dolenjem Štajerskem in Kranjskem ob bistri Savi počenši v Boštanj.

¹⁾ Ne zamerite, spis se je nekoliko zakasnil, ker je nedostajalo prostora. Urednik,

Spominjam se še kot deček, kako krasno je bilo petje, ko je bil organist šolski vodja g. Račič. Peto in igralo se je v vsakem oziru krasno; zbor je bil velik in dobro izvežban, a sedaj — žalost! — en sam sopran, tenor i bas! V resnici, bil sem presenečen in sem se nehote vprašal: Kje je isto lepo, krasno boštanjško petje, ki je bilo ponos ne le samo domači župniji, ampak celi posavski dolini? Mesto naprednjaci so — nazadnjaci.

Študenec. Tukaj je stara, zelo majhna cerkev. Ima tudi jako mal' kor, tako da se komaj spravi noter 4—5 oseb, a se morajo lepo po redu postaviti drug za drugim, da imajo prostor. Kako težko je to za pevce, zna vsakdo, a vrhu tega so še slabe orgle in postavljene visoko gori za obokom stropa, da pevecem uprav nad glavo pojejo in jih ne morejo direktno čuti. Radi tega je tedaj jako mučno za pevce in ako orgle in pevec vedno disonirajo, ni nič čudnega, ker je kriv največ kor. Poje se prilično dobro, le koralne ne poznajo pri slovesnih mašah.

Ko bi bil kor urejen drugače in bi bile boljše orgle, bi se petje gotovo vzdržavalo nekoliko bolje in bi se tudi latinskih maš bolje oprijeli.

Raka. Nekdaj tako slavne raške orgle, v katerih so bili spremeni, da je „mojster“ sviral na njih kakor vojaški orkester — ni jih več. Opešale so, starost jih je dohitela, nadušljive so, zapušča jih sapa in dobra volja — kličejo po novih. Pri petju bi bilo dosti bolje, da se jih ne rabi, ker tak instrument mora, če tudi dobre pevce, spraviti ob posluh. Tukaj še ni bilo petja pravega cerkvenega nikdar. Spominjam se še od mladih let, ko sem še sopran pel na domačem cerkvenem koru, kako so vedno le stare in slabe pesmi peli in to seveda brez not, po posluhu. Tako petje je ostalo ves čas do t. l. Bomo videli, kako se bode novi g. organist ravnal po liturgičnih pravilih ter da se bode petje in orgljanje poboljšalo, kar bi bilo želeli. Vederemo!

Videm ob Savi. Kot je Videm z vsemi krajevnimi udobnostmi oskrbljen, tako je bilo pred par leti za pokojnega vlč. g. dekana J. Žičkarja cerkveno petje oskrbljeno. Ali kakšna spremena sedaj! Vse boljše gđe. pevke so odstopile in pravijo, da se ne marajo imenovati „videmske cerkvene pevke“, ker se petje več ne goji tako kot se je in bi se imelo. Pripominjam, da se v tem oziru ne sme opirati na razlog: kakršna plača, tako petje! Dokler si na mestu, delaj in uči, da ti ne bode v sramoto!

Krško. Kdo ne pozna lepega, romantičnega krškega mesta, v katerem sta dve cerkvi, župna in samostanska oo. kapucinov. Glede prve ne omenjam drugega kot to, da je umevno samo ob sebi, da „mestna župna cerkev“ že po naslovu zahteva, da se petje drži cerkvenega prava, da je lepo, vzneseno. No, mlademu g. organistu vsa čast! Petje je lepo, le stare orgle bi bilo dobro zamenjati za nove, kar se menda itak uresniči v najkrajšem času. Le naprej!

Oglejmo si pa malo obširneje tili samostan. Po samostanih se navadno goji lepo petje, prava cerkvena glasba. Krasni koral čuješ le po samostanih kot pri čč. oo. cistercijanih v Zatičini, oo. benediktincih v Sekovi itd. Tudi pri oo. trapistih v Rajhenburgu se kaj lepo goji koral, krasno sem čul peti popoldne po večernicah spremljan s harmonijem „Salve Regina“. Presenečen si, ko slišiš v tihem zidovju tako krasno pesem „Koral“. Seveda se v krškem samostanu ne goji le koralno petje, ampak več figuralno, ker samostan nima dosti svojih moči, da bi se temu posvetile in ker tudi nimajo svojega „redovnika“ organista. Ali očaran si od krasnega mešanega zbora. Ako ga enkrat slišiš, si bodeš želel, da skoro zopet stopiš v samostansko cerkev in slušaš rajske glasove slovenske pesmi. Enako čuješ tudi pri slovesni maši precizni koral: Introitus, Offertorium in Communio, kateri deli se pri vsaki slovesni maši pojejo. Izbornemu vodju kora i organistu g. Kosu vsa čast na vrlinah, katere poseduje, a še večja pohvala se mu spodobi radi tega, ker je kot c. kr. uradnik ves dan brez premembe v zaduhli sobi svoje pisarne. Vsakdo si želi po 6. uri zvečer malo zabave i razvedrila. A njemu je večje veselje, o prostem času imeti cerkveno pevsko vajo kot se v gostilni zabavati.

Tako resno delo mora potem tudi imeti zaželenega uspeha, ki ga vživa samostan, ljudstvo in največ pa g. vodja sam, ker vidi da njegov trud ni zastonj, ampak da rodi obilnega vžitka in to mu naj bode i nadalje v bodrilo, da še z večjo vnemo žrtvuje svoje sposobnosti v prosep cerkvene glasbe krškega samostana.

Radovednež.

Razne reči.

— Orglarska šola je zaključila svoje 31. šolsko leto dne 9. julija s sveto mašo v šentjakobski cerkvi, pri kateri so učenci peli. Potem je bila javna preizkušnja iz posameznih predmetov. Vpraševali so kanonik dr. Karlin, Anton Foerster in Vojtech Hybašek.¹ Navzočni gostje so se uverili, da so učenci dobro porabili čas in si prisvojili lepih vednosti in spretnosti v raznih predmetih. Orglarsko šolo zapušča letos šest učencev, ki so vsi dobili spričevalo sposobnosti za orglarsko službo. Ti so: Bozja Anton iz Begunj na Notranjskem, Kovšca Kristijan iz Županj pri Šturjah, Mohor Ciril iz Šmartna pri Kranju, Mrak Andrej iz Čateža ob Savi, Novak Jernej iz Knežaka in Pirnat Jernej iz Vel. Poljan pri Ribnici.

— Novo šolsko leto se prične dne 18. septembra ob 3 popoldne.

— Na dunajskem konservatoriju je dovršil svoje študije naš rojak č. gosp. Stanislav Premrl z odliko in je bil razen tega odlikovan z društveno svetinjo prijateljev glasbe na Dunaju. Iskreno čestitamo! — Pri sklepnem koncertu na konservatoriju, dne 2. julija je nastopil g. Premrl v 1. točki (Rheinberger: Koncert za orgle, orkester in tri rogove, F-dur) na orglah in je svojo nalogo izvršil z mojstrsko spretnostjo.

„Slovenec“.

— Cerkvenoglasbeni učni tečaj v Beuronu. Na mnogostransko željo so se združili nekateri patri beuronskega samostana z raznimi strokovnjaki ter so zasnovali cerkvenoglasbeni tečaj. Namen mu je: vzgoja spretnih zborovodij in organistov, ker se kaže v tem pogledu marsikje živa potreba. Prvi tak učni tečaj se je pričel lansko leto 15. oktobra, letos 10. in 11. junija pa se je dovršil z javno izkušnjo. Gajenci so pokazali svojo spretnost v sviranju na glasovir in orgle, v petju gregorianskega koral, v spremljevanju koral, v kontrapunktu in nauku o kompoziciji, v zgodovini glasbe, v poznavanju nev in v liturgiji. Kot zaključek izkušnje je bil javen koncert, pri katerem se je pela koralna maša. Veščaki, ki so bili povabljeni, so se izražali jako povšečno o posamnih točkah in se niso mogli načuditi, da se je v primeroma kratkem času toliko doseglo. Izredni ta uspeh pa ni le posledica izbornih učnih moči, ampak še mnogo bolj individualno izobraževanje posamnikov, ki so od svojih učiteljev prejeli prav tistih predmetih največ pouka, kjer ga jim je bilo najbolj treba. Za bodoče leto pripravlja „cerkvenoglasbena družba sv. Gregorija v Beuronu“ zopet tak osem mesečni poučni tečaj. Prične se tudi letos z dnem 15. oktobra. Strokovno izobraženo učno osebstvo je sestavljeno deloma iz beuronskih benediktincev, deloma iz večših cerkvenih glasbenikov svetnega stanu. Poučuje se v vseh navedenih strokah prav od začetka pa do višje popolnosti. Posebna skrb se obrača na gregorijanski koral in na sviranje orgel. Glasbenih instrumentov (meji temi dve) moderno opremljenih orgel s 15 in 24 registri je zadosti na razpolago. Stanovanje in hrana se po dogovoru dobi v samostanu. Kdor se hoče bolj natanko poučiti, naj se obrne na vodstvo pod naslovom: Direktion der kirchenmusikalischen Gesellschaft St. Gregor in Beuron (Hohenzollern) Deutschland. — Želeti bi bilo, da se i pri nas prijatelji cerkvene glasbe in njih pokrovitelji jamejo bolj brigati za ta zavod. Upamo, da se kmalu kdo najde, ki mu bo možno udeležiti se tega tečaja od 15. oktobra nadalje. Stvar je vredna, da je ne izgubimo z vidika.

Oglasnik.

V proslavo jubileja 60 letnega vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Josipa I. je izšla nova skladba kot ponatis priloge Cerk. Glasbenika, namreč Praeludium in Postludium na avstrijsko himno. Praeludium ima obliko lahke proste fuge s primernim uvodom in koncem. Postludium ima napev v obligatnem pedal, nad katerim godejo gornji glasovi v protistavkih. Obe točki sta, kakor za orgle pripravni, tudi za klavir na štiri roke, pri čemer igra sekundist glas pedala ali basa v oktavi z obema rokama unisono; tako izvajanje se priporoča posebno za šolske in društvene patriotske veselice. V cerkvi pa, kjer ni časa pred mašo, se igra po maši katerakoli izmed teh dveh skladbic. Iztis velja 60 vin. — V založbi Katoliške bukvarne.

Eccc sacerdos magnus za mešan zbor s spremljavo orgel ali orkestra položil Ign. Hladnik. Op. 37. Drugi natis. Cena 1 K. — Naš list je svojedobno prvo izdajo pohvalno omenjal.

Listnica uredništva.

Č. g. M. A. v J. Vprašuješ me, zakaj je tako malo dopisov v C. Gl. To vprašanje bi tudi jaz lahko zastavil. Odgovor je ta: Le premnogo naših čitateljev je udanih preveč zložnosti, ali kakor navadno pravimo komoditeti. Urednik je povdarjal mnogokrat, da naj bi bili dopisi neka slika sodobne cerkvenoglasbene delavnosti in živahnosti širom domovine. Rad jim odmerim v vsakem listu dve strani, potem ostane še vedno šest strani za strokovna izvajanja. Ali kaj hočeš! Nekateri se izgovarjajo s tem, da ne vedo nič novega povedati, drugi pa s tem, da ne znajo dopisov za list sestavljati. No, oboji gledajo na črna očala. Marljivemu organistu se vedno kaj novega pripeti; po drugi plati pa je urednik zato pri listu, da posamne stvari tako priredi, da pokažejo čedno lice v listu. In tej dolžnosti se nisem nikdar izogibal. Prijatelj, letargija je nastala, politika nas preveč ubija. Morda temu vsaj nekoliko odpomore septemberski poučni tečaj v Ljubljani. Bog daj! Salve amice!

VABILO na XIV. OBČNI ZBOR

katerega bode imelo

Cecilijino društvo v Ljubljani

v smislu § 14. svojih pravil

v petek dne 4. septembra 1908.

==*==

I.

Ob osmi uri slovesna sveta maša v stolnici. Na koru se bode pela koralna maša VIII. in festis duplicibus (de Angelis, 5. ton. način) s primernimi izpremenljivimi spevi. — Izvajajo udeležniki cerkvenoglasbenega poučnega tečaja.

II.

Po sveti maši: V dvorani katoliškega rokodelskega društva **zborovanje**, ki bode obsegalo: a) pozdrav in nagovor predsednikov, b) poročilo tajnikovo, c) poročilo blagajnikovo, d) poročilo glasbenega vodje, e) volitev predstojništva po § 9. društvenih pravil, in sicer α) predsednika, β) tajnika, ki je ob enem podpredsednik, γ) blagajnika, δ) glasbenega vodje in ε) drugih (4) odbornikov, f) slučajne nasvete.

Današnjemu listu je pridejana 7. in 8. števil. prilog.

Odgovorni urednik lista **dr. Andrej Karlin**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.